

СТАНОВИЩЕ

за научните трудове и учебната дейност

на хон. ас. д-р Ваня Господинова Христова,

представени за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „доцент”

в професионално направление 3.2. Психология (педагогическа и възрастова

психология (психология на развитието),

обявен в ДВ бр. № 51 от 07.07.2015 г за нуждите на ВСУ „Черноризец Храбър”

Разработил: доц.д-р Даниела Ив. Карагяурова – ВСУ „Черноризец Храбър”

професионално направление „Психология”

Настоящото становище е изготвено въз основа на документи, постъпили по конкурс, обявен от ВСУ „Черноризец Храбър” (ДВ, бр. 51 от 07.07.2015 г.) и на интернет-страницата на университета за нуждите на катедра „Психология“ към Юридически Факултет. Представените по конкурса документи съответстват на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Инструкция №6 към Наредба №3 за академичния състав на ВСУ „Черноризец Храбър”. Процедурата по конкурса е коректно спазена.

1. Общо представяне на получените материали

За участие в обявения конкурс е подал документи **единствен кандидат:**
хон.ас. д-р Ваня Господинова Христова от ВСУ „Черноризец Храбър”.

За участие в конкурса кандидатът д-р Ваня Господинова Христова е представил списък от общо 11 заглавия, в т.ч. 8 публикации в български и чуждестранни научни издания и научни форуми, 1 студия 1 монография, 1 учебно пособие. Публикациите са коректно описани и приложени към материалите.

2. Данни за кандидата

Ваня Господинова Христова е завършила бакалавърска степен специалност „Психология“ във ВСУ „Ч.Храбър“ и магистърска степен в програма „Психология и психопатология на развитието“ на същия университет – и двете степени с отличен успех. През 2013 г. защитава докторска степен по научна специалност

„Педагогическа и възрастова психология“ с труд на тема „Личностни предпоставки и социалнопсихични детерминанти на удовлетвореността от учителския труд“. От 2006 година работи в университета на различни административни длъжности. От 2008 година Ваня Христова е привлечена за хоноруван асистент по дисциплините „Организационна психология“, „Увод в психологията“, „Когнитивна психология“ и „Психология на развитието на възрастните“. Познавам Ваня Христова от много години и мога да кажа, че тя се справя много добре с поставените ѝ задачи, винаги е внимателна и отзивчива към колегите и студентите.

3. Обща характеристика на научната продукция на кандидата

Представените за участие в конкурса публикации са непосредствено свързани с научната специалност и тематичната област на конкурса. Публикационната дейност на д-р Ваня Христова е ориентирана към възрастовото развитие през жизнения път – от раждането (в монографията „Личността в развитие и криза – детство и юношество“) до старостта (учебното помагало „Личността в късна зряла възраст – психически характеристики и предизвикателства“ и статиите и доклади представени под номера 6, 7, 10, 11). За д-р Христова специален интерес представляват кризите в хода на развитието. Те се интерпретират като „необходими периоди в онтогенезата, които се характеризират с определени външни симптоми на протичане и вътрешно съдържание на субективните новообразувания на предшестващите ги периоди в развитието“. Именно кризите носят потенциала за осъществяване на качествени промени и за личностно развитие, благодарение на тях се постига оптимално функциониране на личността. В контекста на психология на развитието са и другите публикации на Ваня Христова – тези за спецификата на кризите през различни възрастови периоди или за джендърните особености на „сезоните“ в живота на Даниел Левинсън, за моралното развитие и други.

Представените за конкурса трудове отговарят на изискванията за академична публикация – те са актуални, базирани на задълбочено познаване на изследваните проблеми и с личен принос на кандидата.

4. Характеристика и оценка на учебно-педагогическата дейност на кандидата

Учебно-педагогическата дейност на д-р Христова (като семинарни упражнения и лекции) е в сферата на нейните научни интереси – психология на развитието, когнитивна психология и организационна психология; нейните занятия са на много добро теоретично ниво и актуални по своето съдържание. Университетската подготовка по психология, получена във ВСУ „Ч. Храбър“ д-р Христова системно надгражда със самостоятелна работа и участие в различни форми за повишаване на квалификацията, което се вижда и от получените сертификати. Хон. ас. Ваня Христова притежава уменията да установява и развива позитивни отношения със студентите, за което се ползва с доверието и уважението им. Това са основания да се даде висока оценка на нейната педагогическа подготовка и дейност, като съответстващи на длъжността „доцент“.

5. Научни и научно-приложни приноси на кандидата

Подкрепям посочените от кандидата научни и научно-приложни приноси. Направеният анализ на литературата и авторската систематизация на концептуалните подходи при изследването на развитието на личността, разработената обща психологическа концепция на свързаните с възрастта преходни периоди в развитието, приложният подход при изучаването на системните закономерности в протичането на кризите на развитието, причините за тяхното възникване, особености и условия на протичане, както и личностовите ресурси за справяне с тях, следва да се отнесат към *систематизиране, доразвиване и обогатяване на съществуващата теория.*

Предложената система от адаптирани психологични техники за индивидуално консултиране и психотерапия при лица в късна зряла възраст за справяне с негативното преживяване на старостта може да се определи като *приложение на научните постижения в практиката.*

6. Бележки и препоръки

Към представените от д-р Ваня Христова научни трудове за рецензиране имам една препоръка, която се отнася до интерпретирането на кризата на къс-

ната зряла възраст – в бъдещата си работа да включи още модели (от различна социално-културна среда).

Препоръката ми не оспорва качеството на рецензираната научна продукция и нейната пълнота, а е израз на убедеността ми, че разширяването на използваните постановки ще повиши практическата приложимост на творчеството на д-р Христова.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, давам своята **положителна** оценка и **препоръчам** на Научното жури да предложи на Научния съвет при ВСУ „Черноризец Храбър” да избере Ваня Господинова Христова да заеме академичната длъжност „доцент” в професионално направление 3.2. Психология (педагогическа и възрастова психология (психология на развитието).

29.09.2015 г.

Изготвил становището:

Доц. д-р Даниела Карагяурова